

KOMUNIKAT PRASOWY nr 198/22

Luksemburg, 8 grudnia 2022 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-694/20 | Orde van Vlaamse Balies i in.

Zwalczanie agresywnego planowania podatkowego: nałożony na adwokata obowiązek poinformowania pozostałych zaangażowanych pośredników nie jest konieczny i narusza prawo do poszanowania komunikacji między adwokatem a jego klientem

Obowiązkowi zgłoszenia podlegają wszyscy pozostali pośrednicy zaangażowani w tego rodzaju planowanie, a także sam podatnik, co pozwala na zapewnienie, że organy podatkowe zostaną poinformowane

Unijna dyrektywa¹ przewiduje, że wszyscy pośrednicy zaangażowani w potencjalnie agresywne transgraniczne planowanie podatkowe (uzgodnienie mogące prowadzić do unikania opodatkowania i uchylania się od opodatkowania) mają obowiązek zgłoszenia go właściwym organom podatkowym. Obowiązek ten dotyczy wszystkich, którzy uczestniczą w opracowywaniu, wprowadzaniu do obrotu, organizowaniu lub zarządzaniu wdrażaniem takiego planowania. Spoczywa on także na wszystkich, którzy udzielają w tym zakresie wsparcia lub porad, a w ich braku – na samym podatniku. Niemniej każde państwo członkowskie może zwolnić adwokatów z tego obowiązku, jeżeli wiązałby się on z naruszeniem tajemnicy zawodowej chronionej na mocy prawa krajowego. W takich okolicznościach adwokaci pośrednicy są jednak zobowiązani do bezzwłocznego powiadomienia każdego innego pośrednika lub właściwego podatnika o ciążyących na nich względem właściwych organów obowiązkach zgłoszeniowych.

Flamandzki dekret transponujący tę dyrektywę przewiduje w związku z tym, że jeżeli adwokat zaangażowany w transgraniczne planowanie podatkowe podlega obowiązkowi zachowania tajemnicy zawodowej, musi on poinformować pozostałych pośredników, że sam nie może dokonać tego zgłoszenia.

Dwa zawodowe zrzeszenia adwokatów wniosły skargi do belgijskiego trybunału konstytucyjnego. Ich zdaniem wywiązanie się z obowiązku poinformowania pozostałych pośredników bez naruszenia tajemnicy zawodowej, do której zachowania zobowiązani są adwokaci, jest niemożliwe. Belgijski trybunał konstytucyjny zwrócił się w tym względzie do Trybunału Sprawiedliwości.

W wydanym dziś wyroku Trybunał Sprawiedliwości przypomniał przede wszystkim, że art. 7 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej chroni poufność wszelkiej korespondencji między jednostkami i zapewnia wzmocnioną ochronę wymiany informacji między adwokatami a ich klientami. Ta szczególna ochrona tajemnicy zawodowej adwokatów jest uzasadniona tym, że powierza się im podstawowe zadanie w społeczeństwie demokratycznym, a mianowicie obronę podmiotów prawa. Owo zadanie wymaga, by każdy podmiot prawa miał możliwość swobodnego zwrócenia się do swojego adwokata, co uznaje się we wszystkich państwach członkowskich. Tajemnica zawodowa obejmuje również konsultacje prawne

¹ Dyrektywa Rady 2011/16/UE z dnia 15 lutego 2011 r. w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania i uchylająca dyrektywę 77/799/EWG (Dz.U. 2011, L 64, s. 1), zmieniona dyrektywą Rady (UE) 2018/822 z dnia 25 maja 2018 r. (Dz.U. 2018, L 139, s. 1).

i to zarówno w odniesieniu do ich treści, jak i do tego, że mają one miejsce. Poza wyjątkowymi sytuacjami klienci powinni móc zasadnie oczekiwać, że ich adwokat bez ich zgody nie ujawni nikomu, że się z nim konsultują.

Tymczasem obowiązek, który wspomniana dyrektywa² przewiduje w odniesieniu do adwokata pośrednika podlegającego obowiązkowi zachowania tajemnicy zawodowej, polegający na bezzwłocznym powiadomieniu pozostałych pośredników o ciążyących na nich obowiązkach zgłoszeniowych, pociąga za sobą ten skutek, że ci pozostali pośrednicy poznają tożsamość adwokata pośrednika. Dowiedzą się oni także o tym, że w jego ocenie dane uzgodnienie podatkowe podlega zgłoszeniu, oraz o tym, że konsultowano się z nim w jego przedmiocie.

Ów **obowiązek powiadomienia wiąże się z ingerencją w gwarantowane w art. 7 Karty praw podstawowych prawo do poszanowania komunikacji między adwokatami a ich klientami.** Z uwagi na to, że pozostali pośrednicy są zobowiązani do poinformowania właściwych organów podatkowych o tożsamości danego adwokata oraz o tym, że konsultowano się z nim, obowiązek ten pośrednio wywołuje kolejną ingerencję w prawo do tajemnicy zawodowej.

Trybunał zbadał następnie, czy owe ingerencje mogą być uzasadnione, w szczególności czy odpowiadają one celom interesu ogólnego uznawanym przez Unię Europejską oraz czy są konieczne do realizacji tych celów.

Przypomniał on, że wprowadzona w 2018 r. do wspomnianej dyrektywy zmiana wpisuje się w ramy międzynarodowej współpracy podatkowej mającej na celu przyczynienie się do zapobiegania ryzyku unikania opodatkowania i uchylania się od opodatkowania, a cel ten jest celem interesu ogólnego uznawanym przez Unię.

Trybunał uznał jednak, że obowiązek powiadomienia ciążyący na adwokacie zobowiązanym do zachowania tajemnicy zawodowej nie jest konieczny do realizacji tego celu. Wszyscy pośrednicy są bowiem zobowiązani do przekazywania owych informacji właściwym organom podatkowym. Żaden pośrednik nie może twierdzić, że nie wiedział o jasno określonych we wspomnianej dyrektywie obowiązkach zgłoszeniowych, którym podlega bezpośrednio i indywidualnie.

Wspomniana dyrektywa czyni bowiem z adwokata pośrednika osobę, od której pozostali pośrednicy nie mogą a priori oczekiwać jakiegokolwiek inicjatywy, która mogłaby ich zwolnić z własnych obowiązków zgłoszeniowych.

Ujawnienie organom podatkowym przez powiadomionych pośredników będących osobami trzecimi tożsamości adwokata pośrednika oraz tego, że konsultowano się z nim, również nie wydaje się konieczne do realizacji celów owej dyrektywy. **Obowiązek zgłoszenia ciążyący na pozostałych pośrednikach, którzy nie są zobowiązani do zachowania tajemnicy zawodowej, i – w braku takich pośredników – obowiązek zgłoszenia ciążyący na właściwym podatniku zapewniają co do zasady, że organy podatkowe zostaną poinformowane. Organy podatkowe po otrzymaniu takiej informacji mogą zażądać dodatkowych informacji bezpośrednio od właściwego podatnika, który będzie mógł wówczas zwrócić się do swojego adwokata, by ten udzielił mu pomocy. Organy podatkowe będą mogły także przeprowadzić kontrolę sytuacji podatkowej tego podatnika.**

Trybunał orzekł zatem, że obowiązek powiadomienia, o którym mowa we wspomnianej dyrektywie, nie jest konieczny i w związku z tym narusza prawo do poszanowania komunikacji między adwokatem a jego klientem.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

² Artykuł 8ab ust. 5 dyrektywy 2011/16.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

